

Hus, Jan

Nechutová, Jana (editor); Malá, Jana (editor)

O třech nepřátelích člověka a sedmi smrtelných hříších

In: Hus, Jan. *Mistr Jan Hus v polemice a v žaláři : překlady, komentáře a poznámky*. Nechutová, Jana (editor); Malá, Jana (editor). Vydání první Brno: Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, 2019, pp. 104-107

ISBN 978-80-210-9323-2; ISBN 978-80-210-9324-9 (online : pdf)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/141434>

Access Date: 20. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

O TŘECH NEPŘÁTELÍCH ČLOVĚKA A SEDMI SMRTELNÝCH HŘÍŠÍCH

De tribus hostibus hominis et septem peccatis mortalibus, Bartoš – Spunar č. 77d. Přeloženo podle kritické edice Magistri Iohannis Hus Constantiensis (Magistri Iohannis Hus Opera omnia, tomus XXIV), Turnhout, Brepols (Corpus Christianorum, Continuatio mediaevalis 274), 2016, s. 151–157.

Překlad Milan Svoboda: O třech nepřátelích člověka a sedmi smrtelných hříších, in: M. Jana Husi Sebrané spisy 5, 1904, s. 244–246.

Traktát byl sepsán na přelomu února a března roku 1415, je dedikován žalářnímu strážci Jiřímu.

Dokud člověk žije svůj bídny pozemský život, má tři nepřátele, kteří ho těžce napadají: tělo, svět a ďábla.

Tělo, vnitřní nepřítel, napadá člověka prostřednictvím smilstva a jiných rozkoší. Má také pět znamenitých pomocníků, totiž pět smyslů: sluch, zrak, chuť, čich a hmat. Neboť to jsou vnitřní nepřátelé člověka, kteří ho provázejí, ať se vydá kamkoli.

Svět je nepřítel, který člověka napadá prostřednictvím lakoty. A za pomocníky má zlato, stříbro, majetek, koně, prebendy a další věci, jichž se lakomec nemůže nabažit.

Ďábel je třetí nepřítel, který člověka napadá obzvláště prostřednictvím pýchy. A také má své pomocníky, totiž světské panování, sílu, krásu, vysoké postavení a znalosti.

Tyto tři neřesti, totiž smilnost, lakota a pýcha, tedy na člověka obzvláště dotírají. Proto říká Jan v epistoletě: „Všechno, co je ve světě, je buď žádost těla nebo žádost očí nebo to, na čem si člověk v životě pyšně zakládá.“⁴¹⁸ Říká „žádost těla“, což je

418 1 J 2, 16.

SALIGIA - sedm smrtelných hříchů

smilnost, „nebo žádost očí“, to je lakota, „nebo to, na čem si člověk v životě pyšně zakládá“. A protože těmito třemi neřestmi je nakažen celý svět, říká: „Všechno, co je ve světě, je buď žádost těla nebo žádost očí nebo to, na čem si člověk v životě pyšně zakládá“. Člověka to tedy táhne na prvním místě k smilnosti, k lakotě nebo k pyši.

Z těchto tří klíčových hříchů vycházejí další, jako závist, kterou plodí jak lakota, tak i pýcha. Lakomec totiž závidí tomu, kdo je bohatý, a pyšný zase člověku, kterému se dostává poct, znalostí, krásy nebo síly. Pramení z nich také hněv, který vede k nespravedlivému pronásledování, fyzickému násilí a vraždě, což platí i o dalších hříších. Proto se ty tři hříchy, totiž smilnost, lakota a pýcha, nazývají hlavní, to znamená základní, z nichž vycházejí hříchy jiné. Říká se jim také hříchy smrtelné, protože hubí duši tím, že ji zbavují milosti Ducha svatého. Neboť dokud člověk zachovává Boží přikázání, žije v milosti Ducha svatého; když však Boží přikázání překročí, tehdy v duši umírá. A v tomto smyslu smrtelný hřích znamená překročení Božího příkazu.

Ačkoli smrtelných hříchů máme nespočet, přesto sedm z nich je hlavních a další se k nim vztahují. Jejich počáteční písmena jsou obsažena ve slově SALIGIA,⁴¹⁹ kde písmenem S se rozumí *superbia* (pýcha), A *avaricia* (lakota), L *luxuria* (smilnost), I *invidia* (závist), G *gula* (obžerství), I *ira* (hněv), A *accidia* (lenost). Z hlediska své podstaty jsou tyto hříchy popisovány takto: pýcha je nadměrná touha vyvyšovat se, lakota je nadměrná touha po bohatství, smilnost je nadměrná touha po sexuálním styku, závist je bolest z úspěchu druhého člověka, obžerství je neutišitelná lačnost, totiž po jídle a pití, hněv je nadměrná touha po pomstě, lenost je přílišné opouštění nebo zanedbávání služby Bohu.

Pamatuj, že ne každá taková touha je smrtelný hřích, ale pouze touha, jíž se člověk podvolí, jako když člověk touží vyspat se s něčí ženou bez uzavření manželství a té myšlenky nevzdoruje; tehdy s ní už zcizoložil ve svém srdci. Neboť Spasitel říká: Jestliže by snad někdo pohlédl na ženu chtivě a chtěl by svou touhu naplnit, již s ní zcizoložil ve svém srdci.⁴²⁰ A jinde říká, že ze srdce, to znamená z vůle a přitakání srdce, vycházejí smilstva, urážky, cizoložství, loupeže, vraždy.⁴²¹

Pamatuj také, že mezi těmito neřestmi se nejnázve pozná smilnost, potom závist a jako třetí hněv; lenost a obžerství lze rozpoznat obtížně. Ačkoli i lakota a pýcha jsou hříchy snadno rozpoznatelné, přece už zaslepily oči mnohých lidí.

Pamatuj také, že jeden smrtelný hřích za sebou vleče jiný. Neboť kdo je smilný, je také pyšný, protože pohrdá Božím přikázáním; dokonce lze říci, že žádný smrtelný hřích není páchan bez pýchy. Proto praví Písmo: Počátek každého hříchu je pýcha.⁴²² Stejně tak se smilností přichází lenost, protože člověk v době, kdy smilní,

419 SALIGIA je mnemotechnický termín užívaný od 70. let 13. století.

420 Srv. Mt 5, 28.

421 Srv. Mt 15, 19.

422 Srv. Sír 10, 14.

neoprávněně zanedbává službu Bohu. Kdo je lakotný, snadno se dopouští dalších neřestí. Proto Apoštol praví: Kořenem všeho zlého je chtivost, tedy lakota, a kdo se jí poddali, zbloudili od víry a způsobili si mnoho bolestí.⁴²³

A je zjevné, že kdo nezachovává jedno Boží přikázání, ten se provinil vůči všem přikázáním. Proto říká apoštol Jakub v epištole: Kdo by zachovával celý Zákon, ale v jednom přikázání klopýtl, provinil se proti všem. Vždyť ten, kdo řekl „Nese-smilníš“, řekl také „Nezabiješ“. Jestliže tedy nese-smilníš, ale zabiješ, přestoupil jsi Zákon.⁴²⁴ Hle, jak potvrzuje tenhle apoštol, bratr Páně, že kdo jedno Boží přikázání nezachovává, ten přestupuje Boží zákon! Proto se mýlí lidé, kteří se domnívají, že když se dopustí jednoho hříchu, např. smilstva, nedopouštějí se mnoha dalších smrtelných hříchů. Neboť kdo smilní v neděli, ten přestupuje přikázání „Nese-smilníš“⁴²⁵ a také „Pamatuj, abys světil den sváteční“,⁴²⁶ ba dokonce přestoupil i první přikázání, jak dokládá výrok sv. Jakuba, ačkoli výslovně a přímo neříká, že kdo tímto způsobem hřeší, má jiného boha.⁴²⁷ Apoštol Pavel říká, že pro nenasytné je bohem břicho⁴²⁸ a lakota je modloslužba.⁴²⁹ Proto i Spasitel říká: „Nemůžete sloužit Bohu i mamonu“,⁴³⁰ tedy zároveň Bohu a penězům, jak vysvětlují svatí autoři.

Toto ať je stručně řečeno o sedmi smrtelných hříších, které se Bohu vůbec nelíbí, ďáblu se velmi líbí a člověku nanejvýš škodí. Ale tomu tělesný člověk, zaslepený špatností, nevěnuje pozornost.

423 Srv. 1 Tm 6, 10.

424 Srv. Jk 2, 10–11.

425 Ex 20, 14.

426 Srv. Ex 20, 8.

427 Srv. Ex 20, 3.

428 Fp 3, 19.

429 Srv. Ef 5, 5.

430 L 16, 13.